

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

20
Փարսյ

ԳՐԱԹԵՐԹ

20
Փարսյ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՔԱԿԱՆ

Հայրենիքի տարեկան գիւմէ Պարսյ եւ զաւտուց համար 7 տրծ սր մեծի ու զմեծի . տեղական եւ զաւտուցի բոլոր սրտերէն ծախ-
քը մեր վրայ է : Վեյումսեայ եւ եռամսեայ բաժնորդք ալ կը հաշու-
ուին :

Ըրս լրոյս վերաբերեալ գիր կամ Գումսի պէտք ուղղել տու Տնօրէնու-
թեանն ընդ ա զմեծի խառն թ. 3 Ս. Պ. Պարսյ լրոյսեան Տղարան : Խմբագ-
րութեան ուղղեալ գիր եւ չը տրուիր : Ծանօթանալ տողը մեկ անգամի
համար 3 զուշե . տեղի անգամի համար սակարկութիւն կը լրոյս :

ԹԻՒ 700 ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ

20: ԵՔՇԱՐԻԻ

1881 ԱՄՐԻԼ 8

ՆԵՐՔԻՆ

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԵՂԻՐ

Մէսէնճըր երէկուան թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ .

« Յունաստանի պատասխանէն ի վեր դեպքանք Բ. Դրան հետ բանակցու-
թիւն մ'ունեցած չեն . Յունաստանի ե-
ղած առաջարկութիւնները Բ. Դրանիւն, այլ տէրութեանց՝ որք իրիւր միջնորդ Յու-
նաստանի բրինձիտ Օսմանեան կառա-
վարութեան գաղափարներն հասկանա-
լոյ . Ըստ այսմ Հելլենաց պատասխանն ալ դեռ Բ. Դրան հաղորդուած չէ . Նախ տէրութիւնը առ մասին պիտի խորհրդ-
դակցին . որոշման մը պիտի յանգին եւ ապա երկու կողմը դործելու պիտի հը-
րաւիրեն : Դեպքանք իրենց կառավա-
րութիւններէն հրահանգ խնդրեն են , եւ անշուշտ ընդ ունեւ են , վասն զի երէկ ժողով դուարեցին :

« Գալով Յունաստանի թողուած եր-
կիրները յանձնելու խնդրոյն , տէրու-
թիւնը կը փափաքին որ շուտով դործագ-
րուի : Այս մասին տէրութիւնը Բ. Դրան հետ համաձայնելով , Յունաստանի պիտի հաղորդեն . կըսուի թէ ասոր համար համադրային Մասնաժողով մը պիտի կար-
գուի , որոյ պաշտօնը պիտի լինի որոշուած երկիրները մի առ մի Տաճկաստանէն ըն-
դունելով Յունաստանի յանձնել : Այն պէս կը կարծեմք թէ տէրութեանց հե-
տեւիւր ընթացքն այս պիտի լինի :

« Գալով Հելլենական ժողովրդեան յուզման , ասիկա մենք երկու զաւի չեմք նկատել :

« Միւս կողմէն օսմանեանը պատե-
րագմական պատրաստութիւններն առաջ կը տանին եւ շարունակ դորսվար , զօրք , թնդանօթ եւ ձի ը դրկուին վարդ . սա կայն ամէնը խնդրոյն խաղաղական յուծ-
ման արգելք չեն կրնար լինիլ : Պատե-
րազմական պատրաստութիւնը պէտք է շարունակուին մինչեւ խնդրոյն լուծուի
եւ սակայն այս պատրաստութիւնը նկա-
տողութեան արժանի չեն կրնար հա-
մարուիլ , քանի որ կատարուած իրողու-
թիւն մը չկայ դեռ » :

Թայմը ապրիլ 12 թուով Քիոսի

Ֆրանսիոյ ինպատ Լոնտրայի մէջ բաց-
ուած հանգանակութեան երկրորդ ցան
կը կը հրատարակէ որմէ կը տեսնուի թէ
ամբողջ դուարը 12 629,300 անգղիա-
կան ոսկիի հասեր է :

— Քիոսէն եկած վերջին լուրերը կը
ծանուցանեն թէ երկրաշարժէն եղած
վնասը 8 միլիոն 500 հազար ֆրանքի կը
հասնի :

— Գերմանիոյ մէջ պաշտօնական կեր-
պով Մասնախումբեր կազմուեցին Քիոսի
վնասելոյ ինպատ հանգանակութիւն
ընելու համար :

— Հռովմայ Ս Պապը Քիոսի վնաս-
եալ բնութեան ինպատ 5000 ֆրանք
զրկեր է Քիոսի արքեպիսկոպոսին :

— Մարաքաղաքի մէջ ալ հետեւեալ
հանգանակութիւնը եղեր են Քիոսի հա-
մար :

Օսմ. Պանդան 25 հազար ֆր . Ռո-
չիտ եզրարք 10 հազար ֆր . Կ. Պոլսոյ
Պանդան 10 հազար ֆր . Բոնիմուար տէն-
դօն 5 100 ֆր . Սոսիէ 5 Ժէնէրայ 5 000
ֆր . Փիէր Բոնոքանաքի 5000 ֆր . Խիս-
թաքի 5 Զօկրաֆօս 10 հազար ֆր .
Սկովա 5 000 ֆր . Ընդ ամենը 100 հա-
զար ֆրանք :

— Մէսէնճըր կրէ թէ մի քանի ա-
կումներու մէջ Խրումի ցեղին անկար-
գութեանց զխառն պատճառ թունու-
ղի պէյը կը նկատեն . պէյը լու միջոց-
ներ ունէր զանոնք նուաճելու եւ բնաւ
փոյթ չը տարաւ Օսմանեան վեհապե-
տութեան պատիւը պահելու , որով
պատճառ եղաւ Բ. Դրան եւ Գաղղիոյ
մէջ խնդիր ծագելու եւ մինչեւ անգամ
յարարեցութեանց ցրտանալու . եւ կը
հետեւան թէ պէտք է աւելի յաջողակ
ներկայացուցի մը կարգել , որ կարենայ
Օսմանեան պետութեան ազդեցութիւ-
նը Սփրիկեան ծովափանց վրայ կան-
գուն պահել :

— Սուլթան Աղիզի մահուան պատ-
ճառներուն , եւ գահընկէցութեան պա-
րագայներուն վրայ նոր քննութիւն մը
բացուած է , կըսէ Մէսէնճըր :

— Պազտատէն առողջապահական վե-
րատեսուչ Պ. Զիթէր ապրիլ 15 թուով
կը հեռագրէ թէ Ժանտախտը ստատիա-
նալով նէճէֆ գիւղը պարպեր եւ այրեր

են . 4000 հոգի բաց դաշտի մէջ կը բը-
նակին եղեր . Ժանտախտը կայմակի նման
արագարար կը մեռցնէ եղեր . տան մը
մէջ 21 հոգիէն 17 մեռեր են . ամսոյս
7 ին 43 դէպք , 8 ին 71 դէպք , 9 ին
դարձեալ 71 դէպք , 10 ին 56 դէպք եւ
11 ին 63 դէպք . 12 ին 58 դէպք պա-
տահեր է , առանց հաշուելու քաղքէն
գուրս մեռնողները . սակայն տեղական
վարչութիւնը սոյն աստիւն առաջին առ-
նելու համար մեծապէս կոչխատին :

— Եանեայի կուսակալութեան Մե-
ցովայ գաւառին կառավարիչ անուանե-
ցաւ Ահմէտ պէյ :

— Անգղիոյ դեսպանատան Անգլիոյ
չոգենաւր Քիոսէն վերադարձին Տար-
տանէն անցնելու հրամանագիր չունե-
նալուն համար , նկույցէն խնդրեց
արձակել են վրան , սակայն չոգենաւր
անվնաս յաջողեր է անցնիլ . մանրամաս-
նութիւնը կը պահան :

— Շէյխ Խալամ Լաստ էֆէնտի որ-
դին Պետական խորհրդոյ առգամ ան-
ուանեցաւ :

— Բէսէֆ փաշա երէկ Օտէսա մեկ-
նեցաւ Ռուսիոյ կայսեր գահակալու-
թիւնը շնորհաւորելու համար . Ռուսիոյ
դեսպանատան խորհրդակցան Պ Օնուալ
նոյնպէս Օտէսա դնաց մասնաւոր պաշ-
տօնով :

— Անցեալ օր Քաստանուրա գիւղին մէջ
Անգղիացի հպատակ Պ. Սիլվեսթրի առե-
անդութիւնը ծանուցած է ինք , Անգղիոյ
դեսպանը Բ. Դրան յայտարարեր է թէ
յիշեալ անգղիացուին փրկանաց գինը
վճարել Բ. Դրան պարտքն է :

Պազտատը որոշած են Սփիայի մէջ
յիշատակարան մը կանդնել Պազտատի
աղատարարին , Աղէքսանդր երկրորդի
համար : Այս նպատակաւ հանդանակու-
թիւններ պիտի բացուին բոլոր Սլավեան
երկիրներու մէջ :

— Մարաքաղաքի Հելլենական դես-
պան Պ Քունտուրիօթի իւր կառավա-
րութեան քանի մը տեղեկութիւն տալու
համար Աթէնք կանչուած լինելով , երէկ
մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ :

— Թունուղի Բիտանական հիւպա-
տոսը հրաման ընդունել է իւր կառա-
վարութեանէն որ ոչ մի եւ ոչ միւս կու-

սակցութեան բնաւ չըլլարի եւ Գաղ-
ղիոյ հիւպատոսի նկատմամբ յարգանքն
անպակաս ընէ :

— Խօսանէն Պատրա հեռագրաւան
գիծ մը հաստատուեր է :

— Պալատիոյ գործակատարը երկու-
շտրթի օր Բ Գ Եւն հիւթալով առաջին
նախարարին հետ արտաքոյ կարգի տե-
սակցութիւն մ'ըրաւ :

— Գատըղիոյ մէջ Քուշտիլի կոչւած
մարդոց հոտը հասարակաց պարտէզ 'ը
պիտի շինուի :

— Պալատէմ շողհնաւը շատ մը ռազ-
մավթերը բառնալով Վօլոս մեկնեցաւ :

— Ասկէ առաջ ընկերութիւն մը կաղ-
մուած էր ի նպաստ Յունական դպրոց-
ներու դրամ հանգանակելու համար .
միայն Գաղղիոյ եւ Անգղիոյ յոյները ճ հա-
զար ոսկի նուիրեր են մինչև ցարդ սոյն
ընկերութեան :

— Պօլսոյ կալուածներէն տուրք հա-
ւաքելու համար մինչև ցարդ 70 պաշտօն-
եայ կը գործածուէր . հիմայ 30 պաշ-
տօնեայ եւ աւելցեր է , ինչ կալուածա-
կան փոխառութեան եւ ինչ անձնական
տրոց հաւաքման դիւրութիւն ընծայելու
համար :

— Զմիւռնիոյ Էմբարսիալ լրագրոյն
Թղթակիցը Քիոսէն կը գրէ ինչ վերջին
տեղեկագրութեանց համեմատ Քիոսի
երկրաշարժին զոհ եղող անձանց թիւն
8-9 հազար է եւ 4-5 հազար ալ վիրաւոր-
կայ , որոնք մեծաւ մասամբ բժշկուե-
լու վրայ են . սակայն Քիոսի նիւթական
փառքը 9 միլիոն ոսկի կը հաշուեն եւ
գրեթէ 10 տուն կանգուն մնացած չէ
ամբողջ կղզոյն մէջ :

— Վազրթ Թուրքիոյ վրայ խօսելով
կըսէ ինչ Գաղղիական մամուլը եւ մի
քանի երեսփոխաններ չեն ուղեր Օսման-
եան պետութեան Թուրքիոյ վրայ ու-
նեցած վեհապետական իրաւունքը ճան-
չել . սակայն Թուրքիոյ ինքը կը ճանչնայ
եւ մենք ալ կարող ենք ապացուցանել
ամեն տեսակ պաշտօնական գրութիւն-
ներով եւ դաշնագրութեամբ ինչ Թու-
րքիոյ Օսմանեան պետութեան մի մասն
է հետեւաբար Թուրքիոյ մէջ դժուա-
րութեանց հանգուպոյնները կրնան նորա
վեհապետին գիմե , ապա ինչ ոչ մեծա-
պէս պիտի տուժեն :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ամեն Ս Պատրիարք Հայրը երէկ
հանդիսաւոր Ս պատարագ մատուց ի
Մայր եկեղեցին Ռուսաց վախճանեալ
կայսեր՝ Ալէքսանդր Բ. ի հոգւոյն հա-
մար :

Պատարագի արարողութիւնը ժամը
ճիշդ 2½ լին սկսաւ եւ երեքին քառորդ
մնացած հրաւիրեալք եկեղեցիէն ներս
մտան . իրենց առաջն ունենալով երեք
գաղղիագէտ երիտասարդներ որոնք
պատուարժան հիւրերը տաճարին դու-
ռը դիմաւորելով , եկեղեցւոյ մէջ տեղէն
մինչև դասն առաջնորդեցին ուր յատուկ
տեղ պատրաստուած էր իրենց համար :

Հրաւիրեալքէն Ռուսիոյ գեապան
Վսեմ Պ. Նովիբոֆ , գեապանուհին եւ մե-

րաքոյրը՝ Տօլկոբուքի իշխանուհին եւ
գեապանատան մարդիկ Գեորգիոյ
գործակատար Բատոլէպէրի կոմսը եւ
գեապանատան մարդիկ Սերգիոյ գեա-
պան Պ. Կրուիչ , գեապանուհին եւ գեա-
պանատան մարդիկ . Ռուսիոյ գեա-
պան Պ. Պրալոմսո եւ իւր պարագային-
ը Պալատիոյ գործակատար Պ Պա-
լատիոֆ եւ իւր պարագայինը . Հիլէ-
նական գեապանատան գործակատարը
եւ ալք , ամէնքն իրենց համագլխաւով
եւ գեապանատան վերաբերեալ ընտա-
նիքներով : Գեապանաց յով կանգնած
էին Գեր . Խորէն արքայուն Լուսինեան
եւ Գեր . Տ Յովհաննէս քահանայ Մկրեան
եւ պատարագի արարողութիւնը կը
թարգմանէին պատուարժան հիւրերուն :

Եկեղեցւոյ մէջ տեղը Տ. Ս. չափ երի-
տասարդներ սեւ եւ վաղիւ չ գլխաւորե-
րով շրջանակ մը կազմած էին , իրենց
թիւերուն վրայ սեւ եւ սպիտակ խառն ա-
պաշտներ եւ սպիտակ ձեռնոցներ կրելով
եկեղեցւոյ ձախակողմեան դասին ետեւ
կանգնած էին ազգային պատուաւոր ըն-
տանիքներ սեւեր հագած , խաւ աջակողմ-
եան դասին ետեւ մայրաքաղաքիս ռու-
սահայտակ ազգայինք եւ պատուաւոր
անձինք ասոնց մէջ տեղը կանգնած էին
40 ի չափ երգեցիկ զպիւրք մեծ եւ փոքր ,
ընդ առաջնորդութեամբ ազգային երա-
ժշտապետ Թաշճեան Ն. Էֆէնտի . խաւ
անկէ վար ժողովուրդը խռնած էր , իւր
2000 . եկեղեցւոյ դուրսը եւ դաւիթը
գտնուած ժողովուրդն ալ ի միասին
հաշուելով , 10000 ի կը հասնէր թիւը .
պատկառելի թիւ մը որոյ նմանը խիստ
քիչ անգամ տեսնուած էր :

Պատարագի արարողութիւնը խիստ
տխուր եւ սրտաշփոթ եղաւ . Ս Պատ-
րիարք Հայրը իւր յուրիւն ունէր չորս ե-
պիսկոպոստներ գլխաւորութեամբ ալ որք էին
Գեր . Տ Սիմէն Արքեպիսկոպոս , Գեր . Տ
Մատթէոս Ս. Եպիսկոպոս Իզմիրեան ,
Գեր . Պետրոս Ս. Եպիսկոպոս Սերաստիոյ
եւ Գեր . Արիստակէս Եպիսկոպոս Գեր-
ձակեան : Ասոնցմէ զատ սեղանին վրայ
եւ գտնուէին նաեւ երեք վարդապետք
վեղարաւ եւ շուրթաւ . երկու վարդա-
պետ եւ մէկ քահանայ ալ բուրվառաւ կը
խնկարկէին :

Յետ պատարագի Հոգեհանգստեան
աղօթք կատարուելով եւ « Զքեղ գովա-
րանեմք » երգը կարգադրելով , Ս.
Պատրիարք Հայրը բարեմաղթութիւն
մ'ըրաւ վասն հոգւոյ հանգուցեալ կայ-
սերն Ռուսաց եւ իրաւունքն բերանով
օրհնեց Ռուսաց նորընտիր կայսրը , Օս-
մանեան Օղոստոփոս ինքնակալը , գեա-
պանները , ժողովուրդը եւ ամբողջ Հայոց
Ազգը :

Յետ այնորիկ գեապանք մի եւ նոյն
հանգիսիւ եւ չքեղութեամբ որով եկե-
ղեցի մտած էին . Ազգ . Պատրիարքարան
տարուելով , ընդ առաջնորդութեամբ
Գեր . Խորէն արքայուն եւ Տ Մարեանի ,
չրջապատեալ չրջանակ կազմող 50 երի-
տասարդներէ եւ օտարականներէ , ընդ ու-
նելութեան սենեակը մտան , ուր քիչ
մը վերջը Ս. Պատրիարք Հայրը եւ Եպի-
սկոպոսք գալով , գեապաններն յոտին
ընդունեցան եւ մի առ մի Ն. արքայուն
թիւեան Ս. աջն համբուրեցին : Անմիջա-
պէս վերջը անուշ , սուրճ եւ ինչ չ հրամ-
ցուելով , քաղաքավարական խօսակցու-
թիւնք տեղի ունեցան : Գեապանք եւ ի
մասնաւոր Ռուսիոյ գեապանն եւ իւր
տիկինը այսպիսի չքեղ եւ արժանաւոր
ընդունելութեան մը զգածեալ ջերմ գո-
հունակութիւն եւ շնորհակալութիւն
յայտնեցին Ս. Պատրիարք Հօր եւ յայտա-

րարեցին նոյնը հեռագրաւ ծանուցա-
նել ի Ռուսաստան : Պատուարժան հիւ-
րերը երեք քառորդ ժամ Պատրիարքա-
րանի մէջ մնալէ ետքը գոհ եւ զուարթ
մեկնեցան ժամը ճիշդ 3 ին . Ժողովուր-
դը որ մեծ բաղմնով եւ Պատրիար-
քարանի փողոցը խռնած էր , Ռուսիոյ
գեապանին եւ Գերմանիոյ գործակատա-
րին մեկնելու պահուն խնդաղ ծա-
փահարեց :

Այսպէս վերջացաւ սոյն կրօնական
հանդէսը որ իւր պարզութեամբ աւե-
լի վսեմ եղաւ , եւ ուրախ եմք ըսելու որ
ամենայն կանգնաւորութեամբ եւ պատ-
ուարեք կերպով կատարուեցաւ շնորհիւ
խմաստուն կարգադրութեանց :

Ս. Պատրիարք Հայրը Քիոսի վտան-
գելոց ի նպաստ 300 ոսկի նուիրեց :

Պատրիարքական Գեր . փոխանորդը
երէկ անձամբ Կայսերական պալատն
երկայով . 1850 ոսկին կա սերական անձ-
նագահ գործող միջոց վսեմ . Բէսեֆ փա-
շայի յանձնեց վեհ . Սուլթանին հովանա-
ւորութեամբ կազմուած նպաստամա-
տոյց Յանձնաժողովին տալու համար :
Բէսեֆ փաշա շնորհակալութեամբ ըն-
դունելով , յա տարարեց ինչ սոյն գո-
մարն այսօր վեհ . Սուլթանին պիտի յանձ-
նէ իրրի Հայոց Պատրիարքին նուէրը եւ
յատուկ գրութեամբ պիտի ծանուցուի
իրեն ալ :

Գեր . փոխանորդը անկէ ուղղակի Ֆե-
նէր երկայով . Յունաց Ս. Պատրիարքին
ներկայացաւ եւ մնացեալ 1850 ոսկին ալ
ն արագնայութեան յանձնելով , ինդրեց
որ Հայոց Պատրիարքին գոյնը նուէրն
ընդունի յանուն Քիոսի գործող վտան-
գելոց : Յունաց Ս. Պատրիարքը պատաս-
խանեց ինչ սոյն նուէրը անձամբ չեղահա-
կալութեամբ կընդունի , եւ մեծ արժէք
ու նշանակութիւն ունի բազմաթիւ
ներսէս Պատրիարքի նիւթական կար-
գութեան եւ նորա համակրական զգաց-
մանց հետ զոր ունի առ յոյն ժողովուրդն ,
եւ կը ցուի որ ինքը Հայաստանի սովելոց
չկրցաւ ըստ արժանւոյն օգնել եւ զանոնք
սփոփել :

Արապկիրի Առաջնորդական խնդիրը
հակառակ Պատրիարքարանի ջանից ծանր
կերպարանք մը ստացած է : Այս խնդի-
րը Արապկիրի առաջնորդին եւ գայմա-
գամին միջեւ անհամաձայնութեան մը ծա-
գած եւ վերջապէս Բ. Դրան ու Ազգ . Պատ-
րիարքարանի երկուր բանակցութեանց
նիւթ եղած էր : Երկուշտրթի օր խա-
րերդ էն Գեր . Եզնիկ Եպիսկոպոսի ստա-
րագրութեամբ Պատրիարքարան հա-
սած հեռագիր մը ծանուցանելով ինչ
Բ. Դրանէն խարերդի կուսակալութեան
հրաման եղած է որ զինքը (Եզնիկ Եպի-
սկոպոս) եւ Բարթող Թաթարեանը ընդ-
հակողութեամբ Պօլսա զրկուին , Պատ-
րիարքական Գեր . փոխանորդը անմիջա-
պէս Բ. Դրանը գնաց Գաւառական գոր-
ծոց վսեմ նախարարէն խնդրելու հա-
մար . որ գոնէ Զատիկական տօնի առթիւ
Գեր . Եզնիկ Եպիսկոպոսի թողութեա-
լիւն լինի Արապկիր՝ իւր վիճակը գառ-
նալու եւ ժողովուրդը հոգեւորապէս մի-
թարելու : Վսեմ նախարարը պատաս-
խանեց ինչ Եզնիկ Եպիսկոպոս , համար
եղած որոշումը բարձրագոյն հրամանաւ
արուած ըլլալով , Առաջին նախարարին
եւ ներքին գործոց նախարարին հետ բա-
նակցել հարկ է :

Ըստ այսմ Գեր . Եզնիկ Եպիսկոպոս
խարերդէն ճամբա , ելած է այժմ ընդ-
հակողութեամբ Պօլսա գալու համար :

— Բէկորայրիկէն զարն ամ Տ. աւ. գիր իր կը ծանուցանէ թէ կապը Նի- հիլիսթնեբու մասնախումբէն մարտ 22 թուականու տպեալ յայտարարութիւն մ'ընդունած է. յորում Նիհիլիստը կը խոստանան զէնդիկէյ ըլլալ եթէ Չարյ չնարչէ սահմանադրութիւն Ռուսիոյ և ներողութիւն բոլոր անոնց որ մասնակից եղած են յեղափոխական շարժման: Միւս կողմէն երկրաշափը կը շարունա- կեն կայսերական պալատին շրջակայնե- րը փորել, և աստ անդ կը գտնեն նոր ականներ զորս պատրաստած են դաւա- դիրք:

ԽՍՅՐԻՅԷ ՀԱՆՐԱՄԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ
(Ծ-Գ. ԴԵՆ ԲԷ- 199)

Նախագահը Իպրահիմ և Ալի վկայնե- րուն ըսաւ թէ Խայրիէ հանձնին դա- տաստանին ատեն Հիւսնի և Իսմէզ պե- յերուն միջև խօսք մ'անցեր է. ատեա- նը կը հրաւիրէ զՋիզ որ ճշմարտութիւն լինի ձանուցանէք:

Իպր. — Հինգշաբթի օր Հիւսնի և Իսմէզ պեյերը հոս գտնու ատեն սրա- հին մէջ մէկմէկու պատահելով Հիւսնի պեյը Իսմէզին ապարոջն մը վրայօք հար- ցում մ'ըրաւ. Իսմէզ ալ ըսաւ թէ չըլ- լայ որ մանակ ըլլայ, մէջը պատկեր, մարդարիտ և ձեր լուսանկարն ըլլալով. յետոյ թղթի մը վրայ քանի մը բան գը- րելով դարձեալ ըսաւ թէ «ասանք քովս են, և իմ միջնորդութեամբս այլոց քովն ալ կայ. հոգ մի ընեք»: այս խօսքը ը- սեցի և ի նշան ճշմարտութեանս կը յիշեցնեմ նախագահին ան խօսքը, որ սանդիկէն վեր ելած ատեն Հիւսնի պեյին զառնալով ըսաւ թէ «ի՞նչ է այն» արդէն Իսմէզ Էֆէնտի ալ կրնայ զայս հաստատել:

Նախ. Ալիին. — Իսմ միջնորդութեամբ քը որոնց քով գտնու իլը չըսաւ:

Ալի. — Ի միջնորդութեամբս 500 ոս- կի ամուսնոյս քովն է ըսաւ:

Նախ Խայրիէին. — Դուք Իսմէզին խանութը չգացիք:

Խայ. — Անգամ մը գացի:

Նախ. — Հիւսնի պեյին ապրանքը յանձնեցիք:

Խայ. Այո՛, տէր:

Նախ. — Անկէ առնոյ ի՞նչ կար:

Խայրիէ. — Ասեղ մ'ալ կար:

Իսմէզ. — Հիւսնիին ապրանքը տը- ուած ատեն ասեղ մը միայն կար և ա- նով փոխանակուեցաւ:

Նախ. — Տէր փաստաբան, Իսմէզ Էֆէնտին ալ կը հաստատէ. ձեռքը ան- ցած ստակը տիկինը ո՞ր ծախսեց և ի՞նչ պարտք ունէր զայն ծախսելու:

Շահպաղ. — Ընդայն ձախօրէն պիտի բացատրեմ, սակէ առջի մասին մէջ չը- փոխմութիւն կայ բացատրութիւնքս պա- կաս չարձանագրութիւն, թող հակառա- կորդը ալ խօսին: Անոնց բաժն քանա- կութենէն Ահարոնին քանի՞ ոսկի տըր- ուեր է:

Նախ. — 166 ոսկի:

Շահպ. — Լաւ, Ալի փաշայի քրոջը Ալիշէ տիկինը 493, անոր քրոջը 166, Թէզիհէին 300, Հաճի Նինէին 115, 36

ոսկի ալ մէկուն որ աւագ 43 ի հաւեց, Հաճի հանձնին 42 և Զիյեզիին 45 ոս- կի:

Իսմէզ. — Ոչ թէ 550 այլ 500 և կո- տորակ մ'ալ:

Այն ատեն Շահպաղ Էֆէնտի պատ- րաստած տեղեկագիրը տանանին ներ- կայացնելով կարգաց. յորում կուզէր ապացուցանել թէ տիկինը 300 ոսկի չ'ափ պարտք ունի զոր պատրաստ է հա- տուցանել, և թէ էստա ու Հիւսնի պե- յերուն ապրանքն ալ ուրիշի քովը դրաւ զրուած են. զոր աղատելու ժամանակ, տիկինը յանակնկալս ձերբակալուելով չէ կրցած վերագարձնել, և թէ էստա ու Հիւսնի պեյերը արդէն գիտէին ի- րենց ապրանքին գրաւի գրուած ըլլալը, թէ Ղալիպ Էֆէնտի տիկինը ապրանքն ալ ինքը (տիկինը) գրամական նեղու- թենէն Խայրիէի բերած է:

Շէհրի. — Շահպաղ Էֆէնտիին տեղե- կագիրը մեծաւ մասամբ ընդհանուր դատախազին և իրեն կը պատկանի, այս ուրիշ խնդիր է, հիմայ մեր դատը պէտք է տեսնուի, և չափազանց տակոս առ- նուած չէ, ինքը կրնայ զատ դատ բա- նայ այս մասին:

Պօղ. — Շահպաղ Էֆէնտի իւր դատին զօրութիւն տալու համար, յանցանքը իմ պաշտօնանկայ կը վերագրէ, սակայն մեք բնաւ ապախի բան մը չ'ենք կրնար

յանձն առնուլ. մանաւանդ թէ Սալէյ- մանին ուրիշներն ալ տիկինը աղաման- դեպէն տուած են բոկը անտեղի է. և ամենքն ալ կը մերժեմ:

Թորոս. — Հակառակ Շահպաղի յայ- տարարութեանց ապրանքս երեք անգամ ուղեցի և չը տուաւ. 4 մէկ մը, 2 մէկ մը և 1 ու կէս ոսկի ալ մէկ մը վարձք ա- ռեր եմ միայն:

Շահպաղ Էֆէնտի դարձեալ խօսքի սկսելով ըսաւ թէ Իսմէզ է Էնտին ամ- բաստանելուն պատճառը ըստ օրինի 1 առ 10 տակոս առնելու տեղ աւելորդ վաշխ առած ըլլալն է, և թէ Հաճի հանը- մին թրքերէն չ'եմ գիտեր ըսելով 40 ոս- կի պահանջին անտեղի է: Դարձեալ ըսաւ թէ Իսմէզ Էֆէնտի «ես քեզ օգ- նութիւն կընեմ» ըսելով տիկինը, անոր ձեռքէն շատ մը աղամանք առեր և տը- ւած ստակը չրերելուն վրայ դա՛նեալ ուրիշ գրաններ առնելով գործը ալս կէ- տին հասուցեր է, և կինը թեւադրելով խարեր, 250 ոսկի այ չ'ափ վաշխ առեր է, որ իւր տեղաւորներէն ալ կրնայ ստուգ- ուիլ:

(Ծ-Գ. ԴԵՆ ԲԷ)

ՏԵՐ-ԽՈՒՐԱԿԻՐ

Գ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԿՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. Պ. ԲՏԵԶԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԵ ՐԻԳԱ ՓԱՅԱ ԽԱՆ ԻԻԵ 3

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐՍՅՈՑՆ

Եր ծախուի Միստանան և Ընկերաց Ամերիկան փաճառատունը ի Ղալիպիա Կ. Պօղոս և փանաւն իւր օգտակարութեամբն, ի չափս Սմէյ իկոյն և Էրոսպիոյ, նոյնպէս և Թոր- քիոյ այլ և այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանաւն գեղարցուն և դաւառաւոր թիշն ու բարեկամն է, և մեծ օրհնութիւն մը համարուած է ան անդերուն համար, որ բոլորի ու զեղ և գարման հազիւ կը գտնուին: Փանաւն բուսեղենն է բազալիտայ ինկով բոյոյ ոլլին անփաս է: Փանաւն ալրածին ցա- ւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուծէ. նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ձմեռած տե- ղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ:

Զղային, յօշային և ոս'բային սաստիկ ցաւերը բուժելու՝ տաղնապետը կը հանդա- տնցնէ: Ատանքսի, փորի և աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պողէ յառաջ եկած դժուարե- թեալ ցաւաքը կտանու:

Փանաւն ալրա ի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուծէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա- ւորեալ կողմերն ստատ փանաւն քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանաւն կը բժշկէ նաեւ փորձարութիւն, թանջը, հաղ, ջերմ, կակորդի բորբոք և ուռեցք, մէքի ցաւ և այլ զանազան անտեր, որոց սիղ նապատաւոր գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վիպեն չաւ տեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պահուիլու և ճանապարհորդք իրենց մօտ փառաւ պահելով և անկ սրճական դժուարութեանց ատեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն և ծանր հեռուանց առածը կտանուն: Փանաւն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր փաճառատեղին է, Ղալիպիոյ Ալի-Համիի զբան կից Միստանանին Ամերիկան փաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիս զեղադործաց քով ու դաւառներն ալ կը գտնուին: